

RIIGIKOGU

IV koosseis.

IX istungjärk.

239. koosolek.

24. märtsil 1932.

Sisu:

1. Välisriikidega sõlmitavate vastastikuste arvekodade asutamise kokkulepete esialgselt maksmapanemise seadus — II lugemisel.
2. Kooperatiivühingute ja nende liitude seaduse § 35 muutmise seadus — II lugemisel.
3. Trahteriäri seaduse muutmise seadus — II lugemisel.
4. Koosoleku lõpetamine ja järgmise koosoleku määramine.

Koosoleku avab teine abiesimees **R. Penno** kell 2.35 min.

Sekretäri kohal sekretäri esimene abi **A. Tõllassepp**.

1. Välisriikidega sõlmitavate vastastikuste arvekodade asutamise kokkulepete esialgselt maksmapanemise seadus — I lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **A. Leps**.

Juhataja: Selle seaduseelnõu paragrahvide tekst jääb ette kandmata.

Seaduseelnõu võetakse vastu II lugemisel.

2. Kooperatiivühingute ja nende liitude seaduse § 35 muutmise seadus — II lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **A. Laur**.

Juhataja: Selle seaduseelnõu II lugemisel jääb tekst ette kandmata.

Seaduseelnõu võetakse vastu II lugemisel.

3. Trahteriäri seaduse muutmise seadus — II lugemisel.

Aruandja ülesannetes Majanduseminister **O. Suursööt**.

Juhataja: Selle seaduseelnõu osade tekst jääb ette kandmata.

Pealkiri võetakse vastu.

(I osa.)

A. Rei: Kui käesoleva seadusega lüüakse auk omavalitsuste eelarvetesse niisugusel momendil, kus need peaaegu on juba valmis ja vastu võetud, siis peaks ometi järele mõtlema, kuidas aidata uuesti tasakaalu viia need eelarved. (V a h e l h ü ü e.) Käesolevat seadust ei võinud omavalitsused sugugi ette näha, kui nad käesoleva aasta trahterimaksu kindlaks määrasid. Omavalitsustes on trahterimakse vähendatud suuremal määral, kui siis, kui oleks ette nähtud praegu arutuseloleva seaduse ilmumist. (V a h e l h ü ü e.) Vaat, ma tahangi seda viga ära parandada ühe paranduse-ettepanekuga. Teatavasti arvati meil võimalikuks alles hiljuti hädaabi dekreediga sunduslikult alandada laenuprot-senti. Seaduseandja leidis võimalikuks vahele segada eravahekordadesse teatava üldkasu otstarbel. Niisama võiksimie meie ka käesoleval korral teha, ja nimelt oleks väga otstarbekohane, — anda omavalitsustele õigus juba kindlaksmääratud trahterimaksu määrasid võtta uuele kaalumisele, kuna eeldused, millistel trahterimaksu määramine sündinud, on vahepeal muutunud. Oleks õiglane ja otstarbekohane, kui omavalitsustele antaks õigus neid makse vastavalt suurendada, kui võrd see on vajalik, et eelarvesse ei tekiks auk. Võib-olla mõni omavalitsus optimistlikult vähendas trahterimaksu suuremal määral, kui oleks vähendatud sel korral, kui oleks ette nähtud käesolevat seaduseelnõu. Sellepärast teen ettepaneku, seaduseelnõu I osa lõppu lisada järgmine uus lõige: „Omavalitsustel on õigus 1932. aasta kohta kindlaksmääratud trahterimaksud võtta uuele määramisele ja neid suurendada, kui see osutub vajalikuks eelarve tasakaalustamiseks.“ Ei tarvitse ju mitte karta, et omavalitsused seda õigust hakkaksid kurjasti tarvitama selles mõttes, et nad tõstaksid maksu nii kõrgeks, et trahterid selle tõttu kinni jääksid. Sellega nad talitaksid sarnaselt, nagu too inimene, kes tappis kuldmine muneva kana. Maksu tõstetakse muidugi niipalju, kui elu seda lubab. (V a h e l h ü ü e.) Vähendamise vajadust sel korral ei teki. Mina arvan, et selguse mõttes siiski oleks parem, kui sisse jääksid sõnad „ja neid suuren-

dada, kui see osutub vajalikuks". (Vahel h ü ü e.) Iseäralikku tähtsust sellel aga küll ei ole, ja kui soovitakse, võib see ka ära jääda.

Kohtu- ja siseminister A. Anderkopp: Lugupeetud Riigikogu liikmed! Mul on peale selle, kui käesolev küsimus valitsuses teatava konkreetse kuju võttis, läbirääkimisi olnud üksikute omavalitsuste tegelastega, ja niipalju kui mina olukorda tunnen, oleks see ettepanek, mis rkl. Rei tegi, kahtlemata omavalitsustele teatavaks kergenduseks. Sisult ta ei muuda põhimõtet, mis selle seadusega ette nähtud. Ma arvan, et Riigikogu väga targasti teeks, kui ta selle ettepaneku vastu võtaks, sest see tooks omavalitsustele teatavat kergendust. Peale selle võiksin teatavaks teha, et mul on Riigivanemaga vahepeal läbirääkimisi olnud, ja mina arvan, et ma võin seda ka Riigikogule teatavaks teha, sest on parem, kui seda teatakse, et on kokku lepitud nõnda, et Majanduseminister omavalitsuste vahel summat jaotades ei talitaks ainuüksi enda äranägemise kohaselt, vaid siis, kui kõik andmed selguvad, kantakse need küsimused kõik korraga Vabariigi Valitsusele ette, et valitsus siis võiks otsustada, kust missugused summad vähenevad ja kellele antakse. See kord annab teatava garantii meie omavalitsuste majanduse alal.

Aruandja Majanduseminister O. Suursõõt: Rkl. Rei poolt tehtud parandusega ma ühinen.

Juhataja: Rkl. Rei'lt on ettepanek: I osa lõppu lisada: „Omavalitsustel on õigus 1932. aasta kohta kindlaksmääratud trahterimaksud võtta uuele määramisele.“

I osa ühes parandusega võetakse vastu.

II osa võetakse vastu.

Juhataja: Seaduseelnõu II lugemine on lõpetatud.

4. Koosoleku lõpetamine ja järgmise koosoleku määramine.

Juhatuse ettepanekul otsustatakse lõpetada koosolek ja pidada järgmine koosolek 10 minutit pärast käesoleva koosoleku lõppu. (Päevakord vaata 239. koosoleku otsuste protokoll, lisa nr. 6.)

Juhataja: Enne kui koosoleku lõpetan palun juhatuse nimel vanematekogu liikmeid kokku tulla istungjärgu lõpetamise küsimuse asjas.

Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 2.47 min.

Õige.

Kinnitan.

Koosoleku sekretär (allkiri).

Koosoleku juhataja (allkiri).